

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirakastjóri: Krijsjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Svartkjafta- politikkur saknast!

NÚ eru meira enn 10 ár síðan, at vit fóru at royna eftir svartkjafti, og tað fer at nærkast 10 árum, síðan vit fóru at tilvirka svartkjaft til matna.

VIT hava tískil nógvar royndir á økinum, men enn eru meiningsnar sera ymiskar um, hvørt hetta er framtíðin ella ikki. Vit hava fingið fleiri nýggj og stásilig skip til veiðu av svartkjafti, men seinastu trupulleikarnir við sandmaðki vísa, at enn eru ikki allar suður syftar. Vit hava tó ta vón, at her eru møguleikar fyri framtíðar útbygging av okkara fiskivinnu. Tað tykist sum at aðrir møguleikar eru í hvussu er ikki.

TAD HEVUR verið tikið til, at svartkjaftur veruliga er ein trúarspurningur, og hetta fingið vit fyri so vítt váttað hendan dagin, tá útvarpið bar tey tíðindi, at landsstýrið hevði samtykt at geva veðhald til »Gullfinn«, so hann kundi verða umbygdur til at virka veiðuna umborð. Reiðarið á hesum skipi er komið til ta niðurstøðu aftaná fleiri ára royndir, at tað als ikki kann loysa seg at landa til virkingar á landi. Hóast studningur hevur verið tann størri helvtin av rávurprísinum.

HETTA var ein greið støða hjá landsstýrinum, at kundi tað ikki loysa seg at landa til virkingar, so skuldi virking umborð í hvussu er roynast.

STØÐAN hjá landsstýrinum var greið inntil útvarpið fortaldi, at nú hevði landsstýrið samtykt at geva veðhald til eitt virki, sum júst skuldi virka svartkjaft á landi. Í hesum førinum man landsstýrið vera komið til ta niðurstøðu, at í hesum førinum loysir seg at virka á landi.

NÚ KANN tað vera, at landsstýr-

oddagrein

ið hevur eina skilagóða frágreiðing til hesi mál, men fyrri mannin á gøtuni má tað tykjust, sum at landsstýrið hevur tikið tvær støður, sum beinleiðis stríða ímóti hvørji aðrari.

NÚ KUNNU vera ymsar hugsanir um, hvørt tað almenna skal veðhalda fyri hvørt skip og hvørt virki. Royndirnar við farmaflotanum hava jú víst, at henda skipan ikki skapar varandi vinnutól. Men tá henda veðhaldsskipan tykist at vera neyðug fyri at útbyggja vinnuna, eru vit í teiri stöðu, at landsstýrið á hendan hátt er ført fyri at reka ein vinnupolitikk. Soleiðis at veðhildið verður fyri projektum, sum menn meta veruliga eru væl undirbygd.

VIÐVÆKJANDI svartkjafti er einki at ivast í, at nú er tíðin komin at gera stöðuna upp, og at gera ein stöð við framhaldandi fløgum. Sjálvsagt skulu vit eisini hava svartkjaftavirkir á landi, um hetta er samfelagsliga forsvarligt. Men her mugu vit krevja av landsstýrinum, at tað hevur ein greiðan og undirbygðan politikk á hesum øki. Og tað er nú einaferð so, at tað kann ikki samstundis »ikki loysa seg« og »loysa seg« at virka svartkjaft á landi.

UM TAD loysir seg, skuldi landsstýrið heldur skapt »Gullfinn« tær fyrirteytir, sum skulu til heldur enn at lata hann fara úr »fesk svartkjaftaflotanum«, men um tað veruliga er so, at tað ikki loysir seg at virka svartkjaft á landi, er tað milt sagt rættiliga óforsvarligt at geva alment veðhald til eitt slíkt virki.

MEN KANSKA kann landsstýrið geva ta frágreiðing, sum skal til fyri at fáa tingini at hanga saman.

-i.

Nú hildu tit pisufund

Í sambandi við hitt »nógvar umrødda veitlumálið«, »trappuverkfallið« í Hoydelum, kundi verið stuttligt at endurprentað hesa ironisku yrkingina, sum stóð í Vitnum í 1973:

Livsfilosofi
Hvar eru Hoydalar?
Har ið tey skikka sær,
illavorðin tey eru har.
Roykja hasj so nóg,
liggja altíð flóg
illavorðin tey eru har.
Ganga kravgongu,
líkist þúra ongum,
skuldi skotið tey
ið ganga har.
Krigg og ófriður
allur ósiður
fyrst í Hoydelum
er sprottin fram.

Yrkingin er, sum sagt, ironisk, og eitt sindur verður gjørt av. Men hatta var tann vanliga uppfatanin av Mentunarbórg Føroya. Og rætt var: hoydalskingar mótmaeltu altíð og stund. Um tað nú var rætt ella skeivt — tá í tíðini viðgjördu næmingarnir mál, sum høvdu eitt sindur upp á seg! Eitt nú Málspurningin (føroyskt sum próv-tøkumál), ið hevur havt stóran týdning fyri eitt ótal av pisum.

Men nógvar vatn er runnið í havið síðani Málspurningin! Størstu samfelagstrupulleikar og størsta samfelagskrav hjá hoydalskingum í dag er:

Rætturin til at dikja skúlan undir í ketchupi og eldslokkjaraskúmi! Vaks-in fólk!!

»Eg vil elska, eg vil liva ...«. »Bjarga føroyskari mentan!« (hoyrdu tit??)

Hava tit veruliga einki annað at fáast við enn slíkt tvælt?

Gl. hoydalskingur

Soljóðandi skriv er sent Føroya Landsstýri

Kæruskriv

Visandi til samtykt gjörda í Runavíkar Býráð um fylling av bátahylinum í Saltangará, í samband við ætlanir hjá P/f. Lynfrost um at byggja frystigoymslu og móguliga aðrar bygningar á økinum har ið bátahylinur nú er, mótmælir undirritaði, at hesar ætlanir verða framar í verki og heitir samstundis á Føroya Landsstýrið um alt fyri eitt at taka tey stig ið neyðug eru fyri at hesar ætlanir (at fylla bátahylin) verða sleptar.

Grundgevingarnar fyri hesi kæru eru:

1) at útróðarmenn og bátæigarar í umleið 40 ár hava nýtt økið sum legupláss og sum slíkt er tað helst hitt besta og tryggasta í landinum.
2) at økið, ið ætlanin er at fylla við gróti, liggur uppá flakavirkir og egningsarskúrur — sum ein onnur natúrhavn, ið er neyðug um útróðrinum skal verða liv lagað her í kommununi.

3) at dýpingin av Runavíkar Havn, sum kommunan framdi við landskassastuðuli fyri fám árum síðani, m.a. fevndi um eina rennu inn í sama bátahylin, sum ætlanir nú eru frammi um at fylla við gróti. Ætlanin við dýpingini var m.a. at stóri útróðrarfer eisini kundu fáa sitt virkis- og legupláss har.

4) at Runavíkar Býráð eftir ynki frá P/f. Lynfrost í 1980-81 hevur byggibúgv eitt økið 1200 fermetrar stórt suðurur flakavirkirum, ið enn stendur ónýtt og klárt at byggja á um áhugi er.

5) at Runavíkar Býráð í 1985-86 eftir ynki frá P/f. Lynfrost bygd eina frystigoymslu á keiðinum fyri 11.000.000,- kr., hetta fyri at metta ein tørv, ið flakavirkir Lynfrost segðist hava á eina kuldagoymslu. Farið varð undir byggingina eftir at leiðslan á flakavirkirum hevði sannfært og tryggjað Runavíkar Býráð, at teir til eina og hvørja tíð vildu gera nýtslu av 40% av rúmmálinum og svarar hetta til umleið 600 tons av fiskuúrdráttum. Stutt eftir at frystigoymslan var liðug, varð hon lýst til sølu. P/f. Lynfrost bjóðaði ikki og hevur eftir tann dag ongan tørv havt á at goyma í henni, og prógar hetta best, at ongin orsök er fyri at fylla bátahylin fyri at byggja enn eina frystigoymslu á keiðinum.

6) at stórar partur av arbeiðsmegini á flakavirkirum í dag er innflutt úr fremmandum londum, og tí kunna grundgevingarnar fyri at fremja nýggj arbeiðspláss á ongan hátt virka rættvisisgerandi fyri at fylla bátahylin við gróti.

7) at Runavíkar Býráð ongantíð hevur søkt um landskassastuðul til at fylla bátahylin fyri men harafturimóti til byggibúgving fyri P/f. Lynfrost.

8) at meirilutin í bæði figgarnevndini og havnanevndini hjá Runavíkar Býráð eru imóti ætlanini at fylla bátahylin.

9) at sandbotnur er um allan bátahylin. Hann kann tí lættliga dýpast, soleiðis at útróðrarfer upp

til 100 brt. fáa hildið til har.

10) at útróðarmenn og bátæigarar harðliga hava mótmælt ætlanini um at fylla bátahylin. (sí viðlagda mótmæli, ið er sent Runavíkar Býráð hin 13. mai 1986).

Hendan kæran eigur á ongan hátt at skiljast soleiðis at undirritaði er imóti teimum útbyggingarætlanum, sum P/f. Lynfrost hevur, men spurningurin er bert hann, at P/f. Lynfrost og útróðarmenn og bátæigarar hinumegin hava ynki um brúksrætt á einum og sama øki — og tí má eitt val fara fram. Tí mæli eg Landsstýrinum til at skipa so fyri, at ætlanir um fylling av bátahylinum verða sleptar, soleiðis at útróðarmenn og bátæigarar framhaldandi kunnu virka har eins og teir hava gjørt tað tey seinastu 40 árin. At málið hevur skund sæst best og einahelst av tí sannroynd, at bátateymarnir longu nú eru royttir uppúr bátahylinum. Einku ívmál er heldur um, at tørvur er á landskassastuðlinum til byggibúgvingina, tað er bert at finna eitt øki soleiðis at útróðarmenn og bátæigarar ikki enn einaferð verða fyri vanbýti í hesum samfelag.

Við vón um kvika hægriðing

Hans T. Olsen
næstformaður í Runavíkar býráð & nevndarlimur í Eysturoyar Tjóbveldisfelag